

რამ ისეთი მცირე მრევლია, რომ მღვდლებს ძალიან უჭირდებათ ცხოვრება.

* * * გასაგებია იუწყებიან ღმერთი: აგულეთის ხიდი წყალმა წარაღო. ხიდის ადგილას გაქცევის აბაზანები გააშენეს. შეადგინეს მზად იქნება.

* * * სოფ. საშვირი, (გორის მაზრა). არ იქნა ვერ მოვიყვანეთ აქაურ მოქვივე ვაზბატონებისაგან. არ დღე ზურნა დალაბანდითა და ამოღებულ ხნად ხანჯალით დახეტობიან ქვეყნიში. ხან ერთს ღმერთი შეეცალა და მიღწე-მოღწევენი ხოლმე ყველთურს და ხან მეორეთი, თუ ვინმე უარი უთხრა, ვი იმისა ბოლი. ერთად ერთი სასიერო პატივგაქცევა და ისიც ამ ვაზბატონების ხელშია. მედამ ღამ ვამალბედილი მბაა, რასაც შემდეგ შერთო და დავიღარაბა მოსდევს ხოლმე. საჭიროა, ვისიც ჯერ არს, ყურადღება მიაკვიროს ამ ვაზბატონების ასეთ თავგასულობას.

* * * გასაგებია იუწყებიან, რომ 13 ივნისს ვილკის მოკლული ქუჩაში მამედ ჰაჯიევი. ზოგი ამბობს, რომ მკვლელი განჯის მცხოვრები მოლღა-ვლი არისო, ზოგი-კიმეტოტყესს. ჰაჯიევი მემადი-მაჭვრამი არისო. პირველი მოკლულის სიდერის მეორე ქმარია, ხოლო მემადის შესახებ ამბობენ, რომ მოკლულის ცოლი უყვარდაო.

* * * სოფ. კობის და კეხის მახლობლად და საგორის მინდორზედ აუზბედი კალი გახენილა. კალის ერთი ნაწილის გაწყვეტა მოუწყვით მცხოვრებელ და დანარჩენი-ი ნათეს მისდებია.

* * * გორის მაზრის სოფ. თაბუეთის მცხოვრებელი.

ვრეგობა სოლომონ ტაბატაძემ 15 ივნისს ჩხუბის დროს, კვირა დასწრა და მოკლა რადენ გოგოლაძე. გამოთქმა სწარმოების.

დაბატ სოველი

(მოწერილი ამბები)

სოფ. ბარდვი, 13 ივნისა. ამ გარდა აგებულად მოსწავის კრეკის სკოლაში საქმე და იმდენად საყურადღებოდ შეგახანია, რომ მანად გადგემქმნა დღეს იმის შესახებ უნდა გავაზრდოთ ღმერთს, დაედა, დაედა. მან ტანმუშაო შეითხოვა გენატარებს, რომ ვიდრე სთავნად არ დაინახეთ სკოლაში საქმე, არ მოვაშლით წერას. იქნება გეგანობა, კრეკის სკოლა და მასი ქა-არაბაბა ხანდა საქმე იყოს?!. სრულად არა. თუ სსიპისა არა გვალაგობთ, უნდა მოგახსოვროთ, რომ იქნება სულ მცირე შეიღებოდა წყალწაი, რაც ეს საკანია აღბრუნო და დღესდღე მოკლავა ბოლო თუ არა, დღემთა იმისა, არა დაოა და როგორ მოკლავა ხალხი, დედისაც ასე საქმე, რომ ზედ მაქვითი თქმის ანდას: უბატონო კრეკისა და მკვლელობისა. იმის მკვლელობა დავიკლავთა მცხოვრებელნი კედელთაგან, სხეუბა მოდინ, სცდელთაგან, მაჭვრამი ამათაგ კარა მშაქვარას!.. სხვათა მკვლელობისა, ცაქლდთაგან აქი გოგონარც უნდა უწყით ჩვენს წერალებად, აიკრება № 98 და 177, მაჭვრეული სამხრეთ სკოლაშია მდებარე კანტინაში, რომელმაც მამობათაგა პარობა ხეთის გულს, რომ ენკეპისოველი სკოლაში შეიმა უსათუფად მხად უნდა იყოსო. სავ, რთაგონა, რანაარა?!. ახასთავის ამოწმეული კაცნა-ქო ასეთუბა არაინ, რომ უბატონო-ქო სახისაგან გავგებთ რა, არამეთუ

სკოლის შენობისა ესმადეთ რა?!. დაეგობის კისით, დღეს მოსიურებს ადამიანს შენობა იმით-ქო არა, რომ უმეტრობითი მართლად სკოლის აშენება, არამედ იმით, რომ ხუთი თემისა ვაინა, არ გარდადნოთ თითოეულს მათას. სკოლა არ გავიდრე უნდა იყოს და სხად უნდა იყოს მათა სკოლისა არა უთუდა.

ანუ როგორ გავიმტყუებთ იმით-თხრებს, რომელთაც განუგეს უმეტესისა თავანთის სიდერისა და ბარბის, თოსანს, გულას, წაღლას, გუთოს, ირთისის, იფაიას და ქვანდას მიწურის სასლებს მეტი არა უნახვიათ. ამიტომაც ვადეს ას რადი არა შეიძლება და არ შევსას სანამ გვადვთ, რომელმაც უნდა გავთუბუღოთ პურის ბუღლისათვის, აღარ დასკვრივთ და რომელმაც ასო თქმისა უფლები ჩაიხან დატყუებ სხესას, განივ ივართ დღეს ოთხმოც-დათ თუქმნა. მოიჯარადრე უნდა დაქსოროს, სარგებელთა უნდა გაუთუბოთ და ორი ანამდე შევსას. ა თეთი ზომად სსიპის სკოლაში: ათ-თერთმეტი არ-შინი სიკრძა აქეს და თსუთმეტი არ-შინი საცანკა შევსას გამოკვლით თითო ანამდე შევსას, რჩება პირველი ცხრა არმანი და მეორე ციმეტო, რადენ შევსას გაცხივებული. წინ უქვს ერთი უნდას გზა სოფლისა, ასად ხევი, ქვანდა და დანახისა ეს განსაჯეთ მიუღია ვალადივს ჩვენს მომავალს სარგებელ სკოლისა. სათიხვად, სხად უნდა გავადრე მოსწავლე ბავლებსა.

წარსულის წლას წყა-დადობას და დღის თოფლიანობის დროს სხვათა მკვალავს შობის დაწარადენ რედეგვებს, განსაკუთრებით-ი ერთი გამადა—სურამა ქოჭოშვილი, რომელმაც უდავომა ბუქის სტეპიანის დაუწრო ერთი დღეა მოკლავა ახლებსა 30 წლის

გაქვლია შეილი და მეორე სსიპისა 22—23 წლისა კეთის და მთავ დღეს, უფროსი წასული ნათესაისაში და უნდროსი სამაშობად: პირველად დაბრუნების დროს მანასი კენ და მეორე. პირველი ოთხთავი ხეთობად ვერსის სიბორდ სხადდგან და მეორე—ათობად ვერსის სიბორდ. ასე რომ უფროსი შეილი რომ ქმარს სავად მისუტეგებულად შეად-მაძ, სთავად-ში ხმა გაამა, ს. ხეთობა ვიღაც ასო-გაზად ბაჭი დაუწვია ქარ-ბუქისა არ გაიარ ორმა დღემ, რომ გულადმეორეთი მი-ბუტეგებულ შეტკობის, თქვენა მანასია (სხელი დამწმენის). ბუქანი ანამდამ დაუყოფიდა, გაიარ შეილი და დღემ და მისად ორმა, რომელი მთავ ქმარს მთელი წლის სარბო. გა მოსუდეური მირმა წაღვდა და მოკლად მამადაური ჯანსაღელი. ამის შემდეგ ჩაგვრდა წაღვდა და თოვლას სხესად დაუწვია. დანახე მად ზედ მოხვედრული ცოლ-ქმარნი უწყობა, უნდროსად ოთხას ქოფთა ვიღა-სი-ლებით, 12-13 წლისა გოგონა და ასხადგაზად რძლით.. გაითსავა, მეტო-და დაწარადება შეიძლება, რაც მოგახსენიქო?!. როგორც მოგახსენებთ ტუ-დისში განსდებით შედგანა სოფელად-გან დაწარადებულთ სსიპის, უფლივ ივართებოდა და იგახებოდა მარტო-ში მარტოს უფროსთან შექმარბას აღმოსაჩნად, ჩვენ მიერ მოხსენებულს დაწარადებულთ ოტის ოთხნი სუხად არ მაქვარება შექმარბას. დღესდღე, ავად მტერი გაგახვდა, ავად ზემოდ დასახლებულა ზურამა ქოჭოშვილის ოფისის საქმე იყოს. ხუთე მეტოდა დაწარადება და განსდებება უნდა, რაც მოგახსენებთ?!

ჩვენ არ ვახსენებთ ამ პრედედ დაწარადებულ, რომელმაც მთელი ასი წლითარა და თათქის სახეკარო საფე-

სული განსხვავება იყინენ აჭა-ქ მე-ხოხბელებს, არ შეიქვან თავანთ სსიპ-ლებს, რადენ მათს სასლებში მშვენიერა წარაბა ამომხრადებდა. რამდენს წაუხად სარბო, ვან ოტის. ქვედა განსდებულ ერთი ფანის, ქვედა-ბუღელ პორტუგალიანთა უხანა, თათქის ოც გამაქმანის. არ ვახსენებთ იმით-ქო, რომ ქოჭოშვილის წარადან მათა ზრადება არ სათქვალა არ სა-სხესებულა?!

რამდენი ერთი უნდროსი-ამოთავა-ლით ურადებულა?!. ათა, თუ გნებავთ, ასალი მამასსალისა. რა თქვია ქმარს მათი სხესს და-ი არა უქველად რა. დღეს არად, აჭურთა მამასსალისა და შექმნა ერთმანეთისა მათს უნდაინ. აჭურ მასმე წაღვდა დაწარადებულ ერთი სანად იხიდან სსიპ-დოქიფო ხარვს (ფოსტის ფული) და ტუ-გებუა სქეპანთა.—რადია?—ივთის-ავთ. რთა და მათა, რომ ვიღაც არ-ახსენებთ პირველ სარსსოვას სოფლად წარსდებულას ეს სოფელი, სხად ვურ-არს. ურად ზემო უქმელს სარსსოვთ ას, რომ 7 ივნისს სეტეა მოკლად, გინახვლის მთელი მდგარ ხნალებთა აჭურ. დღესაც აჭურ ხსენება ივნისის და წამდროს ტახისამოსი გა-სხეულები მანად კმატებუბი სიცივით და მას რა ხეთა და აჭურება ვაზს?!. ერთი სიტყვით, ასე ვთუ, გგებობათ გათარგობას თუყო.

რ. ერუდელი

ნარკვევი

(ფურნალ-გაზეთებიდან)

ივითარა?!. მითხვებულმა უკვე უწყობა დღემ შედგან, რომ ფერანის ოლქში მამალიანებმა შეთქმულმა მოახდინეს და 18 მაისს, ანტიფანის მცხოვრებელ დაეცნენ მოლღა იმა-

თვისდა საიღებლად და სახედნეო-

მშვენიერმა და სახელოვანმა ძე-ღმა საბერძნეთში შექმნა ისეთი სა-ხელოვანი კაცნი, რომელთა სიდა-დადესა და სიმშვენიერეს ახლა-კი აღტაცებაში მოეყვანა. რამდენადღე თვით ერთი საბერძნეთისა მამალიანე ერთა შორის წარჩინებული იყო, იმდენად უფრო მეტად სახელ-განთქმე-ლი იყვნენ მისნი ჩრეულნი კაცნი. თვითთულად აღმადინათა გვედუში შე-უძობლელი, რომ ყველანი ერთგვი-რის სულიერისა და ზნეობრივისა აგებულებისანი იყვნენ; ყოველთვის ვეოვეთ მათ შორის მეტ-ნაღვლი-ბას და უთანასწორობას: ზოგი უფრო ასუსტნი არიან, ზოგს-კი მინი-ბული აქვს უფრო ძლიერი ბუნება.

მაგარა ჩრეულ-კაცთა რიციკეთი ყოველთვის მტერია; ამისთანა კაც-თა როდენობით განიზომება ხალხის სულიერი სიძლიერე, რადენ ესენი არიან გამომატეველი თავისი ერის განებრივი და ზნეობრივი სიძლიერისა ის სულიერი ძალა, რომელიც მთელ არსებაში უფრო მეტის სახედით იჩენს თავს. აი, ამითა აიხსნება ჩრე-ულ კაცთა გავლენა და ძალა ხალხ-ზედ. ამიტომ არის, რომ წარჩინე-ბულინი მიდიან წინ განებრივი გზაზედ და უნდა ხალხი მისდევს.

საკვირველიც არ უნდა იყოს ასეთი ძლიერი გავლენა. ის, რასაც რომელიმე ჩრეული კაცი უქადობდა, ასწავებს ხალხს, მას თვით ამ ხალხს გულიდან აქვს დაბადებთივე

ამოღებული. ამიტომაც ყოველი მისი სიტყვა სწვდება ხალხის გუ-ლის სიღრმეს, ამიტომაც ყოველ მი-სგან თქმულს აქვს მოძახილი ხალხის გულში.

ის, რასაც ხალხი ბუნდობიანად და გამოკვირეველად ჰგონობს და რის-ინიც მისსაზრდეს, იმის ჩრეულის კაცის ძლიერი ბუნება ნათლად წა-რჩობილებს. უფრო ძლიერი ადგილი ითვისებს და თავისი სიძლიერით გადასცემს ხალხს; ეს უკანასკნე-ლიც მაღლობითა და თავყინისცემით იხმენს და მისდევს მის კვალს.—მაგ-არამ მოხდება ხოლმე, რომ წარჩინე-ბული კაცი თავისი პორტობითა და სულიერის სიძლიერით გაუსწ-რობს ხოლმე თავის თანამედროვეთ და ამიტომ გაუტეგებელი მათ მიერ, მაგარა ქეშმარტება და მალე ახ-რის ახასობა არ იღუებება, ვთვლის დრო და როდესაც ხალხი უფრო განს მოვა, მამინ ის, რაც წინად თქმული და გაუგებარი იყო, უფრო აღდის სიძლიერით აღმოკვდებდა; ის, ვინც წინად უარ-ყოფილი იყო, შემ-დგე უფრო მეტად იქნება ყველა-საგან პატრიცეპული.

ისტორია მრავალ წარჩინებულ კაცთა სახელად გამოგვეცემს, რომელთაც თვით შესწირეს ქეშმარტე-ბას და წმინდა ახრის ქადაგებას თა-ვის ერს შორის. ისეთ კაცთა სახე-ლებს, როგორიც იყვნენ გუსტი, პალიოვი, ბრუნო და სხვანი, რომელთაც სიყოფილედ შესწირეს თავი დასდეს სიპარობისათვის, დღეს კაცობრიობა დღის მაღლობით იხ-

სენიებს.

თუკი ბიუტეჭონმა სთქვა, რომ ნიკე მხოლოდ მოთმინებაა, მაგრამ ეს მართალი არ არის, მოთმინებით არასდღეს არ შექმნილი იმ გავირი რამ, რომ ზეგარდმო მაღლით იყოს ცხე-ბული. ნიკეურებას აღმადინა შრომი-თი და მოთმინებით ვინ შეიძინა. ნი-კეური მხოლოდ იმდენად, მათი მოსახრება ღრმა, მოსწრებული და უფრო ხშირად უყვია. ნიკეური აღმადინა ვიციეებს უფრო ბევრს და უყურესად, ვიდრე სხვა.

ლალოსმა სთქვა, რომ სხვა-და-სხვა გავირი გამოკრენება და გამოკ-ვლევა მდგომარეობა იმ იდეითა და-ბულიერებაში, რომლებიც განტალკე-ვებული იყოს, ხოლო შესამლო-კია იმითა შეერთება.

ყოველს ჩრეულს კაცს, როგორც თავის ხალხის შვილს, აზის თავი-სისხედ ხალხის ხასიათის ბუქელი. რამდენადღე უფრო ბრწყინვალეა რომელიმე ხანა ხალხის ცხოვრებაში, იმდენად უფრო ბრწყინვალენი არიან ის ჩრეულნი კაცნი, რომლებ-საც ამ დროს ხედთ უშთა-გრესის როლის ასრულებენ.

ზოგიერთის წარჩინებულის კაცის ბრწყინვალე მოქმედება ისე ვიტი-კრებს ხოლმე ხალხის ფანტაზიას, რომ იგი სთვლის ამგვარ კაცს რო-მელისმე დიდის ისტორიულ შემთ-ვევის მიზნად; ის-კი არ იცავს, რომ ვიტიკრებოთ კაცნი ერის წინ-მსდლობის ისტორიაში მხოლოდ წინამძღოლნი და თავისი ერის ბუნებრივი სურვი-ლის აღმასრულებელნი არიან.

ვის არ გავუგონა დიდებული სა-ხელი იტალიელი გმირის გარბობლი-სა რომდესაც აღმადინა იმის ბიოგ-რაფიას ჰეობიულობს, უჭირს და აღტაცებაში მოიღის; არა გჯერათ, რომ ეს ჩენი დროის გმირია და არა მითითური არსება. ყოველი მისი იდეა მამოხოსილისა, ათასობა და განწირვა იყო. სახლი იტალიელები მისდევდა ყველგან, სადაც კი იგი ვახტებოდა. თვით მეფეს ემხანულს თითქმის ჰმურდა, რომ მისი ხალხი ასე აღმეტებდა გარბობლის.

ამგვარი გამარჯვება გმირისა იმით აიხსნება, რომ გარბობლი იყო ნამდვილი შვილი თავისი ერისა, გა-მომხატველი და აღმასრულებელი მი-სის იდელისა. ჩრეულნი კაცნი არი-ან აღტუერულინი სხვა და სხვა გავირის ნიჭით, რომლითაც ისინი ასრულებენ თავისი დანიშნულებას თავისი ერს შორის; იმითა ფრად თვალ-საჩინო-ადღელი უჭირავთ პოეტებსა და მწე-ორებს, რომლებიც მაღალ განვი-რულ და ზნეობრივ აზრებს გამო-სთქვამენ საუცხოვო და მომხიბლე-ლის ენით; მშვენიერის, კანხა-ვის სიტყვით აღვიძებენ ხალხს გულში მაღალ გრანობებს და სულიერს სიმშვენიერეს. ამი-ტომაც ასე დღად არიან ვითაუფენ-ბულინი ისინი, რადენ თვით ბუნე-ბად არიან და უხვად დაჯილდოვ-ბულინი ისინი, რომელსაც ჰყავს ამგვარი მამული შვილები და იღრსე-ულიად ფესავს და პატივს სცემს იმთას ღვაწლს მამულის მიმართ.

ქიმი ბადრიძე

ფელატონი

ნ. ვაჟა-ფშაველას

რად ვარგა კაცი უმეტროს, მლოდავი ქია-მძრამელია, ბალანდ უცდელ ურანჯი, შთილილი განსართობელი, მტერი კაცს გამოაფხიზლებს, აზნობებს და ცხოვრობდა, მტრის შერი, დვარძლი, დღატი ჰხდის კოდან-სიბრძნის მფლობელია. დ. მანანელი

წარჩინებულ კაცთა მნიშვნელობა

მთელს მსოფლიოს და კაცობრი-ობას ამშვენიერებს ის ჩრეულნი კაცნი, რომლებიც ჩნდებიან სხვა-და-სხვა ერს შორის და თავიანთი სულიერისა და გონებრივის ძალით და სა-ხელოვანის მოქმედებით ამკობენ და აღიღებენ კერძოდ თავიანთი მამულსა, ერს და საზოგადო-კი მთელს კაცობრიობას.

რა იქნებოდა დღეს კაცობრიობა, რომ არა ჰყოლიდა ამ გავირი დამა-მშვენიერელი და სახელოვანი კაცნი; რასაკვირველია, კაცობრიობა ვერა-სოდეს ვერ მოხდებოდა იმ საკვირველ-ქოვა-გონებისა და ზნეობრივის განვი-თარგებლის, რომლითაც იგი ეხლა აქე აწყობს. რამდენადღე ერთი უფრო განვი-თარგებელია, მუწინაურებულა, იმდენად უფრო მეტი დიდებულა და წა-რჩინებული მამულიშვილები ჰყავს

